

Deres Ref.: 19/5915

Høringsuttalelse – Forslag til endringer i utlendingsloven og -forskriften om omsorgsansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år i mottak mv.

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelptiltak med 48 års erfaring med rettshjelpsarbeid og oppsøkende virksomhet. Vårt grunnleggende formål er å sikre og forbedre sosialt- eller økonomisk vanskeligstilte gruppers rettslige situasjon.

2. Forslaget som helhet

Jussbuss stiller seg bak Norges institusjon for menneskerettigheters (NIMs) vurdering av at forskjellen mellom omsorgstilbudet som gis til enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år og tilbudet som gis til enslige, mindreårige asylsøkere under 15 år og øvrige barn under barnevernets omsorg innebærer en usaklig forskjellsbehandling. Omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år bør ligge hos barnevernet. Dersom dette ikke blir gjennomført, må i alle tilfeller omsorgstilbudet oppjusteres til å være på linje med andre barn i Norge i samme aldersgruppe. Vi kan ikke se at departementet har foretatt en tilstrekkelig vurdering av hvilke konsekvenser denne forskjellsbehandlingen innebærer.

3. Jussbuss' merknader til høringen

Omsorgsansvaret for mindreårige asylsøkere over 15 år bør høre under barnevernet

Omsorgstilbudet for mindreårige asylsøkere har blitt kritisert av en rekke sentrale, internasjonale aktører, som FNs barnekomité, FNs menneskerettighetskomité, Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM), samt en rekke sivilsamfunnsaktører. Vi i Jussbuss stiller oss bak denne kritikken. Hvilket omsorgstilbud som skal gis mindreårige asylsøkere må avgjøres med utgangspunkt i hensynet til barnets beste. Jussbuss mener det er svært bekymringsverdig at barnets beste ikke er vurdert i høringsnotatet. Dessuten er ikke kritikken om at dette innebærer en reell forskjellsbehandling besvart. Det er gjennomgående i lovverket at personer under 18 år er barn og bør derfor også ha det samme omsorgstilbudet som andre barn i Norge, for å ivareta barnets beste. Vi mener barnets beste klart taler for at dagens ordning ikke skal opprettholdes, og at omsorgstilbudet skal legges under barnevernet.

Forsvarlighetsstandard

Dersom omsorgsansvaret likevel legges under Utlendingsdirektoratet (UDI), må det være en forutsetning at det kvalitativt og rettighetsmessig er likeverdig det ansvaret barnevernet har

overfor andre barn under deres omsorg, herunder enslige mindreårige asylsøkere under 15 år og norske barn i samme aldersgruppe. Dette er ikke tilfelle i dag¹.

Høringsnotatet anvender "forsvarlig" som rettslig standard for omsorgstilbudet uten at dette blir videre konkretisert. I UDIs brev av 15. november 2016 til Justis- og beredskapsdepartementet ble det uttrykt et behov for klarere standarder, og vist til at det blant annet på barnevernsfeltet er klare regler for hva som er forsvarlig omsorg for barn. Ettersom det er et uttalt behov for klarere standarder, er det påfallende at det ikke blir brukt klarere formuleringer for å fastlegge betydningen av "forsvarlig" eller en minstestandard. Dersom dette ikke konkretiseres i forskrift, må hva som er "forsvarlig" alltid tolkes som å minst være på samme nivå som på barnevernsfeltet og dette må fremgå av forarbeidene.

Rettsikkerheten må ivaretas bedre

Bakgrunnen for høringen var et representantforslag om styrket innsats mot utnyttelse i menneskehandel². Departementet skriver at lov- og forskriftsfesting av omsorgsansvaret vil føre til økt rettsikkerhet for de mindreårige asylsøkerne. Vi i Jussbuss stiller oss kritiske til realiteten i dette. Det fremgår ikke videre av høringen hvordan barnas rettsikkerhet ivaretas. Vi etterspør en redegjørelse av hvordan barna skal kunne håndheve rettighetene sine.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Benedicte Røvik

Christina Ree Ytterbøe

Elisa Bogaard Vangen

Ida Tengedal

Kristiane Larsen Fort

Olivia Margrethe Lynch

¹ Se FAFOs rapport fra 2018, *Et trygt sted å vente. Omsorgspraksiser på asylmottak for enslige mindreårige*.

² Dokument 8: 100 S (2016–2017), jf. også Innst. 397 S (2016–2017).